

8. DAIKTAVARDŽIŲ KIRČIAVIMAS

Kirčio vieta žodyje dažnai yra nepastovi – kirtis šokinėja iš vieno skiemens į kitą. Tas kirčio šokinėjimas yra dėsningas, todėl visus linksniuojamus žodžius galima suskirstyti į tam tikrus kirčiavimo tipus – kirčiuotes. Jų iš viso yra keturios. Joms žymėti vartojame arabiškus skaitmenis 1, 2, 3, 4.

Kurios kirčiuotės yra linksniuojamas žodis, galima nustatyti iš dviejų linksnių – iš *d a u g i s k a i t o s* *n a u d i n i n k o* (ar *k i l m i n i n k o*) ir *g a l i n i n k o*.

Pirmosios kirčiuotės žodžiai abiejuose šiuose linksniuose turi kirtį kamiene, pvz.: *tìltams*, *pušýnams*, *vāsaroms*; *tìltus*, *pušýnus*, *vāšaras*.

Antrosios kirčiuotės žodžių daugiskaitos naudininko linksnis yra kirčiuojamas kamiene, o galininko – galūnėje, pvz.: *rāštams*, *rañkoms*, *mergìnomis*, *gamýkloms*; *raštùs*, *rankàs*, *merginàs*, *gamyklàs*.

Trečiosios kirčiuotės žodžių daugiskaitos naudininkas yra kirčiuojamas galūnėje, o galininkas – kamiene, pvz.: *arkliáms*, *galvóms*, *dobiláms*, *katináms*; *árklius*, *gálvas*, *dóbilus*, *kātinus*.

Ketvirtosios kirčiuotės žodžių daugiskaitos naudininkas ir galininkas turi kirtį galūnėje, pvz.: *namáms*, *geniáms*, *Giruliáms*; *namùs*, *geniùs*, *Giruliùs*.

Su daugiskaitos kilmininko ir naudininko kirčio vieta visada sutampa kitų tam tikrų linksnių kirčio vieta. Tuos linksnius parodo toliau pateikiami kirčiavimo pavyzdžiai.

Kompiuterinis lietuvių kalbos žinynas. Nuo morfologijos iki reikalų raštų, sudarė Petras Kniūkšta, Vilnius: Šviesa, 2004.